

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет психології

Психологія у суспільстві, що трансформується

Матеріали VI Харківських
Міжнародних психологічних
Читань,
присвячених пам'яті
О. М. Лактіонова
Квітень, 2010 р

Харків - 2010

УДК 612.821 (082)
ББК 94.3: 88

Редакційна колегія:

д. психол. н., проф. О.Ф. Іванова (відп. ред.),
д. психол. н., проф. О.К. Дусавицький,
д. психол. н., проф. О.С. Кочарян,
к. психол. н., проф. Н.П. Крейдун,
к. психол. н., проф. Л.М. Яворовська,
відповідальний секретар С.Г. Яновська.

Адреса редакційної колегії: 61077, Харків, пл.Свободи, 4, Харківський
національний університет імені В.Н.Каразіна,
факультет психології,
тел. 8 057 707 56 32.

Видається за рішенням вченої ради факультету психології Харківського
національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол №2 від 19.02.2010 р.)

Відповідальність за достовірність викладених фактів, аутентичність
цитат, правопис, стиль та відповідність списку використаних джерел несуть
автори матеріалів, що вийшли до цього збірника.

Психологія у суспільстві, що трансформується: матеріали VI Харківських
Міжнародних психологічних читань, присвячених пам'яті О. М. Лактіонова. Квітень 2010
року. - Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. - 572 с.

ISBN 978-966-623-648-0

До збірника включено матеріали VI Харківських Міжнародних
психологічних читань, присвячених пам'яті О. М. Лактіонова, де
розглядаються результати теоретичних та експериментальних розробок проблем
фундаментальної та прикладної психології. Розглянуті проблеми особистості,
когнітивної сфери, деякі питання педагогічної, юридичної, медичної психології,
особливості поведінки, що не відповідає нормі.

Фактори психосоматичного здоров'я студентів психологів

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Корнієнко О. В.

Дослідження проблеми емпіричних критеріїв психосоматичного здоров'я студентської молоді залишається актуальною проблемою не тільки для пересічної молоді людини, а і різних держав світу у тому числі України, Росії. За сучасними науковими даними спостерігається тенденція до погіршення стану психічного(хворобливий стан), психологічного (стан умовної норми) та соматичного здоров'я різних регіонів України[1 4;8 11]

Так, наприклад, серед вчених існують різні точки зору з приводу цієї проблеми на прикладі розповсюдження різних форм адиктивної поведінки молоді, ВІЛ та СНІД, тобто вихід та обговорення сексуального здоров'я, міжособистісне спілкування у різних середовищах (серед однолітків, викладачів, батьків, пересічних громадян України). Автор робить акцент на виділенні комплексної категорії "психосоматодіагностика, корекція, формування практично здорової студентської молоді", яка активно навчається, набуває нових професійно орієнтованих знань у різних напрямках життєдіяльності. Практично недостатньо розробленими є питання ефективності застосування психодіагностичних методик у початковому процесі з метою вивчення перших ознак погіршення психосоматичного здоров'я "практично здорових" студентів психологів, які періодично відчують початкові прояви депресивного, невротоподібного стану, виснаження, болі у різних частинах тіла(серцеві, шлункові), труднощі спілкування у специфічному студентському середовищі.

Наводимо посилання на останні статті автора для більш ґрунтовного аналізу сфери наукових інтересів, результатів отриманих емпіричних даних на прикладі студентів психологів, радіофізиків та їх міжгруповий аналіз Київського національного університету імені Тараса Шевченка за 2007 2009 навчальні роки Корнієнко О.В. [5,6,7] (Індивідуально психологічні особливості психосоматичного здоров'я студентів психологів(2007); Психосоматичне здоров'я студенток психологів як фактор становлення особистості (2008); Психодіагностика особливостей психосоматичного здоров'я студентської молоді (2008); Психосоматичне здоров'я студентської молоді та психодіагностичний підхід (2009).

У поточних публікаціях був зроблений акцент та важливому здобутку автора, а саме навчальному посібнику та монографії: "Підтримання психосоматичного здоров'я практично здорових людей"(2000) та "Безпека життєдіяльності та підтримання психосоматичного здоров'я молоді"(2004).

Виходячи з вище викладеного основною метою даних тез є проведення порівняльного факторного та кореляційного аналізу емпіричних даних опитування двох груп психологів хлопців та дівчат першого курсу факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка за 2006 навчальний рік.

У представлених вище посиланнях на останні статті автора містяться результати порівняння двох середніх та критерій відмінностей між досліджуваними групами. У нашому випадку використовувався (Independent Sample T Test (t критерій для незалежних вибірок)). Для проведення статистичного аналізу застосовувалася програма SPSS 17 (англійська версія) та двосторонній рівень значимості (two tailed), використовувався при цьому Р рівень значимості, якщо він не перевищував 0,05, то це означало, що з вірогідністю не більше 5% відмінності є випадковими. Як правило це є основою для висновку про статистичну достовірність відмінностей, у протилежному випадку ($P > 0,05$) відмінність визнається недостовірною і не підлягає змістовній інтерпретації.

Для коректності проведення кореляційного та факторного аналізу були проведені порівняльні дослідження з застосуванням чотирьох блоків психодіагностичних методик: перший (індивідуально психологічний (психофізіологічний); другий особистісно орієнтований; третій – психосоматично орієнтований; четвертий – міжособистісно орієнтований. Всього ми налічуємо одинадцять психодіагностичних стандартизованих та валідних методик, які тривалий час використовуються психологами дослідниками у різних сферах практичної психології.

Для адекватного сприйняття результатів факторного аналізу за двома групами юнаків та дівчат (психологів) відповідно перша група налічувала 37, друга 72 досліджуваних ми перевірили придатність даних вибірок для проведення процедури факторного аналізу за критерієм (Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy). Таким чином у першій/другій групі дані коефіцієнти склали – 0,532 та 0,446, що свідчить про низьку адекватність та непридатність до виконання поставленого завдання. Даний критерій перевіряє, чи відрізняються кореляції від 0. Значення p рівня, менше 0,05 вказує та те, що дані цілком придатні для проведення факторного аналізу. Обґрунтуванням для подальшого проведення факторного аналізу при невисоких показниках коефіцієнтів були отримані та проінтегровані показники парної кореляції Pearson на різних рівнях значимості односторонньою (one tailed) $p < 0,05$ та двох сторонньою (two tailed) $p < 0,01$ у кожній групі окремо.

У наступних таблицях будуть представлені узагальнені дані факторного та кореляційного аналізу по Pearson по групам юнаків та дівчат психологів окремо.

Перетворена матриця факторних навантажень юнаків психологів та коефіцієнти кореляції Pearson

Табл. №1

Показники	Фактор 1		Фактор 2	
Психотип	0,779	Показники кореляції Pearson	"Виснаження" (0,431*)	
Холеричн.	0,739		"Інтенсивність скарг" (0,328*)	0,367*
Щирість	0,658		"Флегматичн." (0,387*); "Егоїстичн." (0,400*)	0,357*
Вік	0,269			0,743*
Емоційна стабільн./ нестабільн.	0,159			0,634
				"Меланхол." (0,453**); "Холеричн." (0,353*); "Агресивн." (0,457**)

Рівень кореляційних залежностей: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Таким чином, представлені наочні результати дають змогу виділити всього тільки два фактори у групі юнаків психологів з загальної кількості показників, які налічує сорок три змінні на початку проведення факторного аналізу.

Ми приписуємо нашу узагальнену інтерпретацію першого фактора спираючись на табличні дані – "Інтро екстраверсія" та другого фактору "Вік емоційна стабільність/нестабільність". Отримані дані кореляційного аналізу Pearson, підтверджують наше припущення про взаємозв'язок з чинниками психосоматичного здоров'я.

Табл. №2

Перетворена матриця факторних навантажень дівчат психологів та коефіцієнти кореляції Pearson

Діагностика		Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3
Вік	0,577	"Болі різних частин тіла" (0,236*); "Серйозні скарги" (0,245*); "Інтенсивність скарг" (0,271*)		
Поведінка	0,576	"Болі різних частин тіла" (0,245*); "Серйозні скарги" (0,236*)		
Характер			0,515	
Шкільні			0,731	
Гендерна стабільність / нестабільність				0,931
				"Болі різних частин тіла" (0,257*); "Інтенсивність скарг" (0,271*); "Інтенсивність скарг групи навісників" (0,271*)

Показники кореляції Pearson
показники кореляції Pearson

Показники кореляції Pearson

Рівень кореляційних залежностей: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

На відміну від групи юнаків психологів, у дівчат було сгенеровано з сорока трьох параметрів тринадцять з показниками вище одиниці, потім зменшили кількість досліджуваних параметрів до п'яти. У представленій табл. №2 очевидним є наявність трьох факторів: "вікова інтро екстраверсія", "адекватність самооцінки", "емоційна стабільність/нестабільність".

Література

1. Апанасенко Г.Л., Попова Л.А. Медицинская валеология. – К., 1998
2. Алфльорова М. Взаємозв'язки стресових станів, самопочуття та активності студентів за даними анкетування: Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика // Матеріали 1-ї наук. метод. конф. – К., 2002.
3. Васильева О.С., Журавлева Е.В. Исследование представлений о здоровом образе жизни // Психол. вест. Рост. ун та. – 1997. – Вып.3.
4. Инновационные технологии в гуманитарном вузе/ В.И.Носков, А.В.Кальянов, О.В.Мирошниченко и др.; Под ред.В.И. Носкова – Донецк: ООО “Лебедь”, 2002. 288с.
5. Корнієнко О.В. Індивідуально психологічні особливості психосоматичного здоров'я студентів психологів // Всеукраїнська наукова конференція „Психосоціальний розвиток особистості: формування життєвих перспектив”, Рівне, 19-20 квітня 2007 року. Вип.37. С.10-15.
6. Корнієнко О.В. Психосоматичне здоров'я студенток психологів як фактор становлення особистості // Матеріали шостих Ірпінських міжнародних педагогічних читань на тему: “Проблеми гуманітаризації навчання та виховання у вищому закладі освіти” 22-23 травня 2008 року – С.594-596.
7. Корнієнко О.В. Психосоматичне здоров'я студентської молоді та психодіагностичний підхід //Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова.Серія №12. Психологічні науки: Зб.наукових праць. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. №26(50). Част.І. С.264-273
8. Кришталь В.В., Михайлов Б.В., Марута Н.О., Шестопалова Л.Ф. Роль и место медицинской психологии в системе медицинской помощи населению // Медицинская психология, Т.1, №1. 2006 – С.3-6.
9. Психология здоровья: Учебник для вузов/ Под ред. Г.С.Никифорова. СПб.: Питер, 2006. С.466.
10. Antonovsky, A. Unraveling the mystery of health. How people manage stress and stay well. San Francisco, CA: Jossey Bass, 1987.
11. Grainger R.D. Choosing mental health // Amer. J. of Nursing. – 1993. – Vol. 93, №1.